

Realizacja procesu bolońskiego w szkołach wyższych w Polsce w latach 1998-2005

Ewa Kula
Akademia Świętokrzyska

Z punktu widzenia szkolnictwa wyższego w Polsce

Proces Boloński

jest szansą na włączenie się w główny nurt przemian zachodzących w Europie.

Inicjatywy polskich uczelni zmierzające do spełnienia postulatów Deklaracji Bolońskiej nie są, jak to ma miejsce w wielu innych dziedzinach, dostosowywaniem się do istniejących od lat „standardów unijnych”.

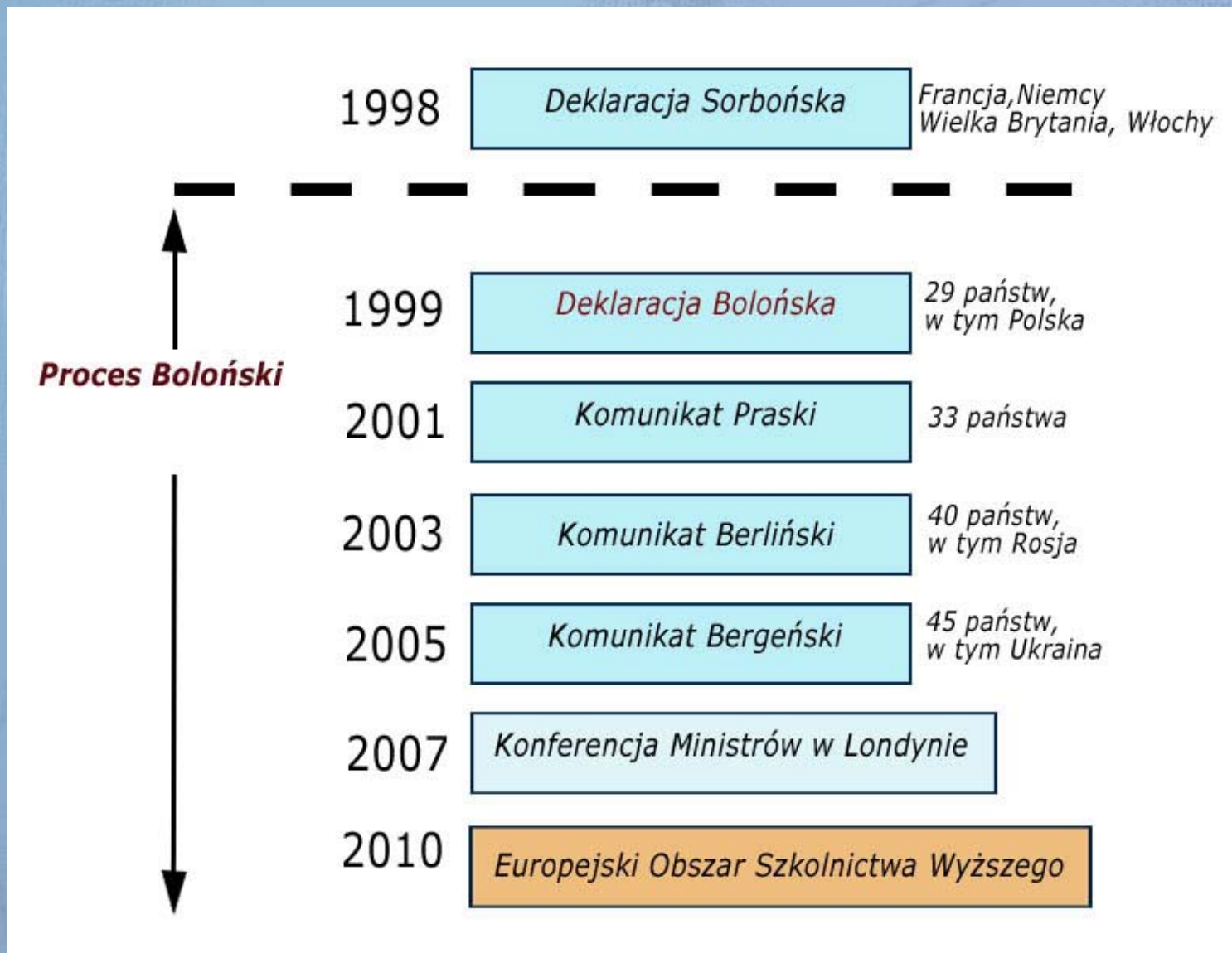
Proces Boloński

Zaniechanie lub niedostateczna intensywność działań polskich uczelni wiąże się z istotnymi zagrożeniami; oprócz negatywnego obrazu „peryferyjnego” kraju czy uczelni w opinii europejskiej prowadzi do pogorszenia pozycji naszych przyszłych absolwentów w jednoczącej się Europie.

Magna Charta Universitatum, Bologna, 19 września 1988 r.

Proces Boloński

Rys. 1. Proces boloński – najważniejsze wydarzenia.

Podczas konferencji ministrów w dniach 19-20 maja 2005 r. w Bergen przyjęto 5 kolejnych państw uczestniczących w procesie bolońskim:

- ❖ Armenię,
- ❖ Azerbejdżan,
- ❖ Gruzję,
- ❖ Mołdawię,
- ❖ Ukrainę.

Członkowie Grupy Wdrożeniowej

W Procesie Bolońskim uczestniczy aktualnie 45 państw, które są także członkami Grupy wdrożeniowej:

Albania, Andora, Armenia, Austria, Azerbejdżan, Belgia, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Gruzja, Niemcy, Grecja, Watykan, Węgry, Islandia, Irlandia, Włochy, Łotwa, Lichtenstein, Litwa, Luksemburg, Malta, Mołdawia, Holandia, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Rosja, Serbia i Czarnogóra, Słowacja, Słowenia, Hiszpania, Szwecja, Szwajcaria, "była Jugosłowiańska Republika Macedonii", Turcja, Ukraina oraz Wielka Brytania.

Komunikat Praski

Członkowie Grupy Wdrożeniowej

W Deklaracji Bolońskiej za najistotniejsze dla utworzenia Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego oraz dla promowania europejskich systemów szkolnictwa wyższego uznano realizację następujących celów:

- przyjęcie systemu czytelnych i porównywalnych stopni (tytułów zawodowych), także poprzez wdrożenie Suplementu do dyplomu;
- przyjęcie systemu kształcenia opartego zasadniczo na dwóch cyklach, prowadzących do nadania, odpowiednio, tytułu licencjata i magistra;
- wdrożenie systemu transferu i akumulacji punktów zaliczeniowych (ECTS);
- promocję mobilności studentów, nauczycieli akademickich i pracowników administracji, między innymi poprzez usuwanie przeszkód na drodze do swobodnego przemieszczania się;
- promocję współpracy europejskiej w zakresie zapewniania jakości kształcenia, (opracowanie porównywalnych kryteriów i metodologii);
- promocję tzw. europejskiego wymiaru szkolnictwa wyższego w zakresie m.in. współpracy międzyinstytucjonalnej oraz tworzenia innowacyjnych programów kształcenia i badań.

Jednym z najwcześniej zrealizowanych postulatów, zawartym w Deklaracji Bolońskiej, było zaprowadzenie dwustopniowego systemu szkolnictwa wyższego Ustawą z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych. Ustawa ta jest podstawą do tworzenia państwowych i niepaństwowych szkół wyższych, w których kształcenie trwa minimum 3 lata, a ich absolwenci otrzymują tytuł licencjata lub inżyniera .

Od 1 stycznia 2005 r. wszystkie szkoły wyższe w Polsce wydają, oprócz dyplomu ukończenia studiów wyższych, suplement, którego wzór określono w Rozporządzeniu Ministerialnym. Jest on dołączany do dyplomów wydawanych w ramach kształcenia na poziomie wyższym w celu ułatwienia oceny i zrozumienia kwalifikacji posiadanych przez absolwenta.

Tym samym rozporządzeniem wprowadzono tytuły zawodowe nadawane absolwentom studiów wyższych.

Obecnie jest ich 14, mianowicie:

1. magister,
2. magister inżynier,
3. magister inżynier architekt,
4. magister sztuki,
5. lekarz,
6. lekarz dentysta,
7. lekarz weterynarii,
8. magister pielęgniarstwa,
9. magister położnictwa,
10. inżynier,
11. inżynier architekt,
12. licencjat,
13. licencjat pielęgniarstwa,
14. licencjat położnictwa.

Część B dyplomu ukończenia studiów nr SUPLEMENT *)

I. INFORMACJE O POSIADACZU DYPLOMU

1. Nazwisko:
2. Imię (imiona):
3. Data urodzenia (dzień, miesiąc, rok):
4. Numer identyfikacyjny lub kod studenta, lub numer albumu:

II. INFORMACJE O DYPLomie

1. Określenie uzyskanego wykształcenia (tytuł zawodowy)¹⁾:
2. Kierunek studiów i specjalność:
3. Nazwa uczelni wydającej dyplom¹⁾:
4. Nazwa(y) uczelni, w której zrealizowano część studiów, oraz jej status prawny²⁾:
5. Język (języki) wykładowy/egzaminów:

III. INFORMACJE O POZIOMIE WYKSZTAŁCENIA

1. Poziom posiadanego wykształcenia:
2. Czas trwania studiów według programu:
3. Warunki przyjęcia na studia:

IV. INFORMACJE O TREŚCI STUDIÓW I OSIĄGNIĘTYCH WYNIKACH³⁾

1. System studiów:
2. Standardy nauczania:
3. Szczegóły dotyczące programu oraz indywidualne osiągnięcia, uzyskane oceny/punkty kredytowe (ECTS):

ECTS

Europejski System Transferu Punktów (ang. *European Credit Transfer System, ECTS*)

powstawał w latach 1989-1995 jako system przenoszenia zaliczeń dla potrzeb międzynarodowej wymiany studentów w ramach programu Erasmus, utworzonego przez Wspólnotę Europejską.

Z wyjątkiem Polski, gdzie punkty kredytowe ECTS wprowadzone zostały po raz pierwszy, zmienione zostały systemy kredytowe w wyniku wprowadzania szczegółowych uregulowań prawnych (we Francji w 2002 r., na Malcie w 2003 i w francuskojęzycznej części Belgii w 2004).

Konwencja Lizbońska

W zakresie uznawalności wykształcenia istotnym wydarzeniem było ratyfikowanie przez Polskę w marcu 2004 r. **Konwencji Lizbońskiej**. Stwarza to podstawę do uproszczenia procedur uznawania do celów akademickich wykształcenia uzyskanego w Polsce w innych krajach, które ratyfikowały Konwencję, oraz procedur uznawania w Polsce wykształcenia uzyskanego w innych krajach.

W zakresie mobilności studentów oraz nauczycieli akademickich efekty uzyskane w Polskim szkolnictwie wyższym są dość znaczne.

Polska posiada jeden z najwyższych wskaźników kształcenia na poziomie wyższym w Europie.

Rodzaj działania	Liczba uczelni realizujących działania
Wyjazdy studentów	129
Wyjazdy nauczycieli akademickich	111
Wprowadzenie systemu ECTS	35
Wizyty doradców ECTS	3

Tabela 1. Udział polskich uczelni w programie SOCRATES-Erasmus w roku 2003/04.

Źródło: Erasmus w Polsce w roku akademickim 2003/2004. Wyjazdy studentów i nauczycieli akademickich, Warszawa 2005, s. 8.

Sokrates/Erasmus

W roku 2003/04 Polska otrzymała ponad 6,5 miliona euro na realizację działań zdecentralizowanych programu Erasmus. Fundusze te pozwoliły na dofinansowanie 6 278 wyjazdów studentów oraz 947 wyjazdów nauczycieli akademickich.

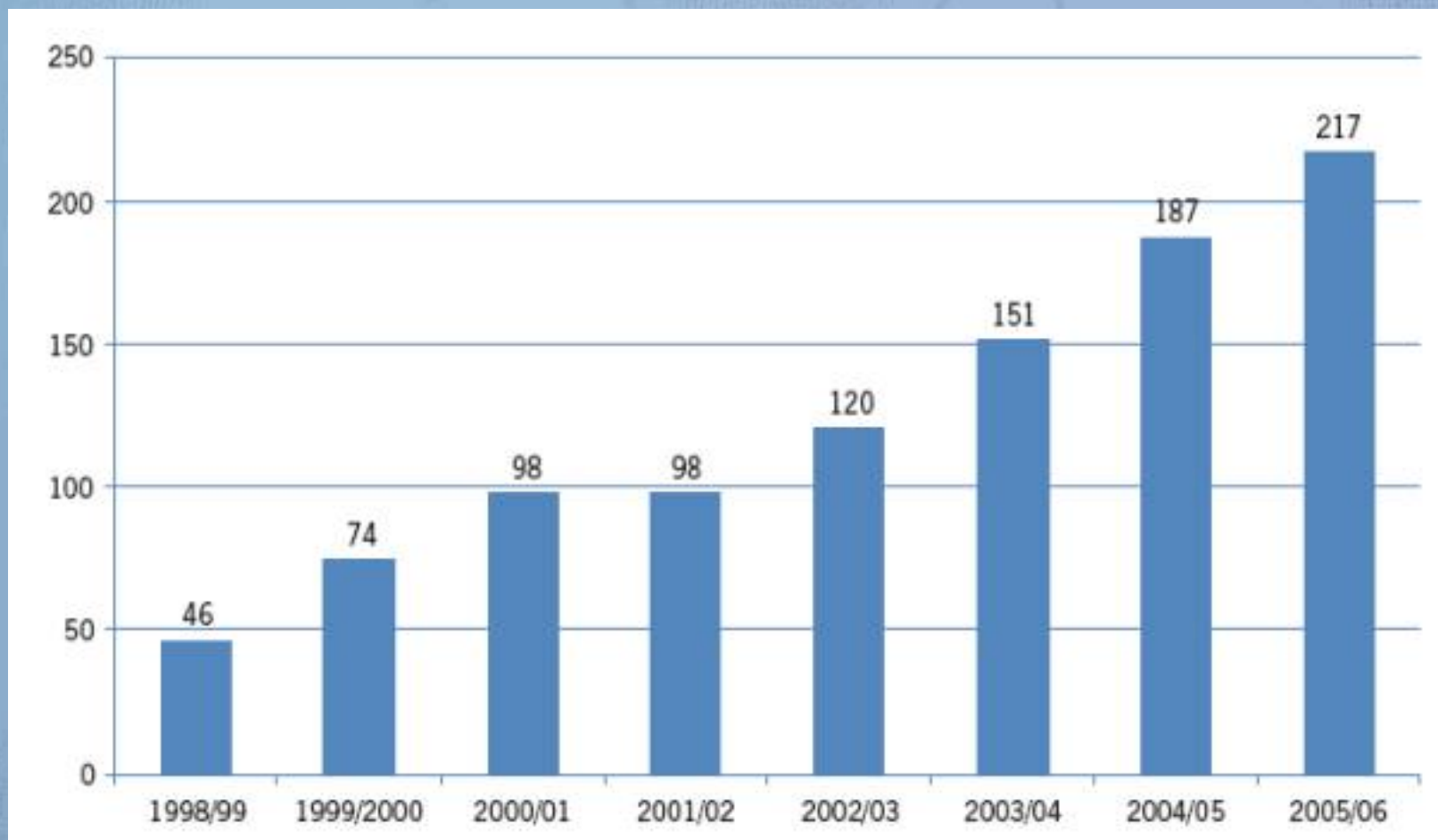

Education and Culture

Socrates
Erasmus

Liczba uczelni uczestniczących w programie Socrates-Erasmus w latach 1998 do 2006 przedstawiona została na rys. nr 1. Według prognozy w roku akademickim 2005/2006 łącznie 217 szkół wyższych realizować będzie w Polsce ten program.

Rys. 2. Liczba polskich uczelni uczestniczących w programie Socrates-Erasmus.

Źródło: Erasmus w Polsce w roku akademickim 2003/2004. Wyjazdy studentów i nauczycieli akademickich, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2005, s. 7.

Ocena jakości kształcenia

System oceny jakości kształcenia w polskich uczelniach obejmuje akredytację państwową, która jest prowadzona przez działającą od stycznia 2002 roku Państwową Komisję Akredytacyjną.

<http://www.men.waw.pl/pka/index.php>

Welcome to
**The State
Accreditation
Committee**
website

Witamy na stronie
**Państwowej Komisji
Akredytacyjnej**

Ocena jakości kształcenia

	oceny			
	pozytywne	warunkowe	negatywne	łącznie
Uczelnie państwowe	252 (74%)	79 (23%)	10 (3%)	341
Państwowe wyższe szkoły zawodowe	15 (71%)	6 (29%)		21
Uczelnie niepaństwowe	80 (61%)	42 (32%)	10 (7%)	132
łącznie	347 (70%)	127 (26%)	20 (4%)	494

Tabela 2.

Wyniki oceny dokonanej przez Państwową Komisję Akredytacyjną od stycznia 2002 r. do 15 czerwca 2004 r.

Źródło: A. Kraśniewski. *Proces boloński. Dokład zmierza europejskie szkolnictwo wyższe*. Warszawa 2004, s. 37.

Erasmus Mundus Master Courses

W najbliższych latach (do roku 2008) najbardziej interesującym programem Unii (z punktu widzenia międzynarodowej współpracy uczelni w obszarze kształcenia) będzie program Erasmus Mundus.

Głównym celem tego programu jest wspieranie „europejskich studiów magisterskich” (Erasmus Mundus Master Courses).

Należy podkreślić, że ze środków UE wspierane będą tylko studia magisterskie w rozumieniu Procesu Bolońskiego, tzn. studia II stopnia (kandydaci muszą posiadać dyplom ukończenia studiów I stopnia); studenci jednolitych studiów magisterskich nie będą mogli korzystać z dobrodziejstw programu.

